

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Dato: 20. januar 2010

Sagsnr.: 0907494

Sagsbeh.: SUMHNM / Center for sundhed og psykiatri

Dok nr: 171016

L 108 - Høringsnotat vedrørende forslag til lov om ændring af lov nr. 512 af 6. juni 2007 om røgfri miljøer

(Udskydelse af tidspunktet for revision af loven).

- . / . Lovforslaget har i udkast været sendt i høring til de høringsparter, som er anført i bilag 1.

Generelle bemærkninger

Lovforslaget indeholder alene en bestemmelse om, at revisionen af loven skal udskydes til folketingssamlingen 2011-12.

Udskydelsen af revisionen af loven er aftalt med partierne bag aftalen af 21. november 2006 om den fremtidige indsats for røgfri miljøer. De problemstillinger, der er peget på i høringssvarene, vil indgå i den videre proces frem mod revisionen af loven i folketingssamlingen 2011-12.

Høringssvarene har derfor ikke givet anledning til ændringer i lovteksten.

Specielle bemærkninger

1. Ingen bemærkninger til lovforslaget.

Følgende organisationer og myndigheder har meddelt, at de ikke har bemærkninger til udsættelsen af revisionen af loven: Dansk Arbejdsgiverforening, De Samvirken- de Købmænd, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Nærbutikker- nes Landsforening, Rådet for Socialt Udsatte, Søfartens Ledere, SALA – Sammen- slutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger og Tobaksindustrien.

2. Tilslutter sig forslaget om udsættelse af revisionen.

Danmarks Restauranter og Caf er (DRC) har ingen bemærkninger til forslaget om at udsætte revisionen af loven, selvom DRC nok havde foretrukket, at loven i sin nuværende form blev gjort permanent, således at alle vidste, hvad de havde at indrette sig efter.

3F kan tilslutte sig, at loven fortsættes for en ny periode. 3F finder det positivt, at loven generelt er positivt modtaget i befolkningen, og er enig med regeringen i, at loven i sit hovedsigte fungerer efter hensigten.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening mener, at loven har ydet et vigtigt bidrag til at forebygge sundhedsskadelige effekter af passiv rygning, ligesom den i vidt omfang har medvirket til at forebygge, at medarbejdere er blevet udsat for passiv rygning på arbejdspladsen.

Sundhedskartellet kan tilslutte sig konklusionerne i evalueringen af loven, og at revisionen af loven udskydes til folketingsåret 2011-12.

3. Uenig i udskydelsen af revisionen af loven.

Danske Regioner mener ikke, at revisionen bør udsættes, da flere befolkningsgrupper ikke beskyttes tilstrækkeligt af den nuværende lovgivning om røgfri miljøer. Der er således grundlag for en revision og opstramning af loven allerede nu. Danske Regioner peger på, at strukturel forebyggelse gennem lovgivning er kendt som et af de mest effektive redskaber til forebyggelse, og samtidig har det en god effekt i forhold til at bekæmpe social ulighed i sundhed. I regeringens nationale handlingsplan for forebyggelse (2009) har regeringen lagt op til en række strukturelle forebyggelsestiltag for at nedbringe tobaksforbruget, bl.a. hæve afgifterne på tobak, indføre obligatorisk billedadvarsel på tobakspakker samt arbejde for strammere fælles europæiske regler for tilsætningsstoffer til tobak. Danske Regioner mener, at det i den forbindelse vil være naturligt at opstramme rygeloven, og mener ligeledes, at en stramning af loven desuden kunne forebygge rygestart for børn og unge og samlet forbedre folkesundheden.

Diabetesforeningen beklager, at aftaleparterne har valgt at udsætte revisionen af loven.

Hjerteforeningen er ikke enig i, at den nuværende rygelov er tilstrækkelig effektiv, og finder det særdeles uhensigtsmæssigt, at der lægges op til at udskyde den ellers planlagte revision af loven.

KL vurderer, at evalueringen af rygeloven bekræfter, at loven indeholder en række uhensigtsmæssigheder, som det er nødvendigt hurtigst muligt at ændre på. Derfor finder KL ikke, at der er hensigtsmæssigt at udsætte revisionen af loven. KL opfordrer til, at der allerede i indeværende folketingsår foretages en justering af loven for bedre at udnytte de strukturelle forebyggelsespotentialer.

Kræftens Bekæmpelse finder det beklageligt, at aftalepartierne har valgt at udsætte revisionen af loven, idet det er Kræftens Bekæmpelses opfattelse, at det forsikkes, at Danmark lever op til EU rådshenstillingen om røgfri miljøer fra december 2009. Kræftens Bekæmpelse mener f.eks. ikke, at den danske lov lever op til princip 1 og 2 i rådshenstillingen, der peger på nødvendigheden af, at rygning og tobaksrøg elimineres fuldstændig, så der skabes et 100 % røgfrit miljø, og at alle mennesker bør være beskyttet mod udsættelse for tobaksrøg, og at alle indendørs arbejdspladser og indendørs offentlige steder bør være røgfri.

Lægeforeningen beklager aftalepartiernes ønske om at udsætte fremsættelsen af en revideret udgave af loven, idet de mener, at loven allerede nu kan forbedres med henblik på at beskytte børn, unge og ansatte bedre. Lægeforeningen opfordrer aftalekredsen til at genoverveje udsættelsen af en lovrevision, da loven i sin nuværende affatning rummer en række huller til skade for befolkningen. Lægeforeningen anerkender, at loven har haft en positiv effekt på forekomsten af passiv rygning, men mener ikke, at det bør afholde partierne bag loven fra at forbedre en succesfuld lovgivning.

Sund By Netværket ønsker, at rygeloven hurtigst muligt revideres, og finder det uhensigtsmæssigt, at revisionen udskydes. Netværket opfordrer kraftigt til, at undtagelserne fra lovens generelle rygeforbud tages op til revision, således at der skabes en enkel, forståelig og konsekvent lovgivning om, at der ikke må ryges indendørs, undtagen i de tilfælde hvor der er tale om borgernes egne hjem.

4. Specielt vedrørende blodpropper i hjertet.

Hjerteforeningen peger på, at i modsætning til, hvad der gør sig gældende i andre lande, f.eks. Skotland, Irland og Italien, har det i evalueringen af den gældende lov ikke været muligt at påvise en reduktion i indlæggelser som følge af blodprop i hjertet (AMI), og er på den baggrund ikke enig i, at den nuværende rygelov er tilstrækkelig effektiv.

KL mener, at evalueringen af loven viser, at der ikke som følge af loven er sket et væsentligt fald i antallet af rygere og forekomst af akutte blodpropper i hjertet (AMI). KL mener, at det haster med at nedbringe antallet af rygere og AMI'er, og peger på, at internationale erfaringer har vist, at en konsekvent og stringent rygelov er et stærkt virkemiddel til at reducere antallet af rygere og begrænse rygestart i befolkningen.

Sund By Netværket peger på, at evalueringen af loven viser, at der ikke kan dokumenteres en direkte reduktion i antallet af blodpropper i hjertet, som man har kunnet konstatere i andre lande. Spørgsmålet er så, om rygelovens undtagelser har en sammenhæng hermed.

Tandlægeforeningen beklager, at det ikke foreslås at fjerne de mange undtagelser fra det generelle forbud, da disse undtagelser bl.a. bevirker, at forekomsten af blodprop i hjertet ikke er faldet, sådan som det er set i andre lande.

5. Specielt vedrørende omsætningen i serveringsbranchen

Danmarks Restauranter og Caf er (DRC) kan ikke genkende evalueringsrapportens forudsætning om, at omsætningen i serveringsbranchen ikke generelt synes påvirket af lovens ikrafttræden. Dette stemmer ikke med de oplysninger, som DRC har indsamlet fra branchen, hvor de ved hjælp af tal fra Danmarks Statistik har påvist, at loven har påført branchen et omsætningstab på mere end 300 mill. kr. Evalueringsrapporten peger på, at cafébranchen har lidt et omsætningstab på 4 % svarende til 75 mill. kr. DRC mener, at begge opgørelser kan udledes af Danmarks Statistik og ikke nødvendigvis er modsætninger, men har at gøre med fastlæggelsen af den gruppering, man foretager opgørelsen efter. DRC mener, at der er behov for et langt mere grundigt analysearbejde, før der kan træffes sikre konklusioner omkring lovens økonomiske konsekvenser for branchen.

6. Bem rkningsn r til rygelovens   3. Rygerum og rygekabiner.

  6, stk. 3 (arbejdspladser),

  8, stk. 2 (institutioner og skoler for børn og unge),

  9, stk. 2 ( vrige uddannelsesinstitutioner),

  18, stk. 2 (det offentlige rum),

  20, stk. 2 (passagerskibe), og

  21, stk. 3 (serveringsteder).

Danmarks Restauranter og Caf er peger på, at det efter den gældende lov er muligt for stuepiger at gøre rent i hotelværelser, hvor der kan ryges, ligesom rengøringspersonale kan udføre deres arbejde på arbejdslokaliteter for én person, hvor der må ryges. Ligeledes er det accepteret, at restaurationspersonale kan foretage afrydning i restauranternes rygerum og i de små værtshuse, der er undtaget fra rygeforbuddet. DRC foreslår, at det gøres muligt for personalet på serveringssteder

også at modtage bestilling i et rygerum – en arbejdsopgave, der tidsmæssigt ikke overstiger afrydningen. En betingelse for denne beskedne udvidede fortolkning af loven kunne være et krav om, at der såvel i rygerum som i de små værtshuse stilles krav om effektiv ventilation eller luftudskiftning, et krav der ikke stilles i dag til disse lokaliteter.

Dansk Erhverv, HORESTA og Dansk Automat Brancheforening bifalder, at der ikke ændres på muligheden for at indrette rygerum og rygekabiner, da mange virksomheder har haft betragtelige investeringer i sådanne foranstaltninger.

3F mener af hensyn til rengøringspersonalet, at reglerne for rengøring af rygerum og rygekabiner bør strammes med krav om effektiv ventilation og askebægre i lukkede systemer.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening sætter spørgsmålstegn ved, om der fortsat er grund til at opretholde undtagelsesbestemmelserne i loven, f.eks. muligheden for at indrette rygerum og rygekabiner.

Diabetesforeningen mener, at det ud fra en sundhedsmæssig vurdering ikke er tilfredsstillende med de undtagelser, der findes i de gældende regler, herunder rygerum og rygekabiner.

KL mener, at det er uhensigtsmæssigt at opretholde muligheden for at indrette rygerum, jf. nærmere nedenfor under pkt. 11.

Kræftens Bekæmpelse mener ikke, at loven yder effektiv beskyttelse mod udsættelse for tobaksrøg grundet de mange undtagelser, der giver mulighed for rygning indendørs i rygerum, rygekabiner, på arbejdslokaliteter for én person og små værtshuse. Kræftens Bekæmpelse foreslår, at loven strammes op i den kommunale dagpleje, i institutioner for børn og unge, på øvrige uddannelsesinstitutioner, på arbejdspladser, på offentlige steder (inde og ude) og blandt udsatte grupper.

Lægeforeningen mener, at med rygerum på uddannelsesinstitutioner kan det ikke undgås, at røg siver ud fra lokalerne, hvorved unge og ansatte bliver udsat for røg under uddannelse, henholdsvis arbejde. Ligeledes mener de, at rengøringspersonalet bliver udsat for røgparkler, når de udfører deres arbejde.

Sund By Netværket tager skarpt afstand fra de undtagelser og ”smuthuller”, loven rummer, herunder mulighed for at indrette rygerum og rygekabiner.

Tandlægeforeningen beklager, at det ikke foreslås, at de mange undtagelser fra det generelle rygeforbud, fjernes.

7. Bemærkninger til den gældende lovs § 6. Arbejdspladser.

Danske Regioner peger på, at loven på en række områder ikke virker efter hensigten. Dette gælder f.eks. i nogle private virksomheder (6%), hvor det i 2009 ifølge respondenter er tilladt at ryge i de fleste lokaler eller overalt, selvom det er i modstrid med loven (Internetundersøgelse blandt den danske befolkning april 2009, Sundhedsstyrelsen og Magafon).

Lægeforeningen mener, at Danmark snarest bør søge at efterleve EU's rådshenstilling om røgfri miljøer, hvor medlemslandene bl.a. opfordres til at sikre effektiv beskyttelse mod tobaksrøg på indendørs arbejdspladser senest i 2012.

8. Bemærkninger til den gældende lovs § 6, stk. 2. Enmandslokaler.

Diabetesforeningen mener, at det ud fra en sundhedsmæssig vurdering ikke er tilfredsstillende med de undtagelser, der findes i de gældende regler, herunder muligheden for at ryge i arbejdslokaliteter for én person ad gangen.

3F mener af hensyn til rengøringspersonalet, at reglerne for rengøring af arbejdslokaliteter for én person, hvor der ryges, bør strammes med krav om effektiv ventilation og askebægre i lukkede systemer.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening sætter spørgsmålstegn ved, om der fortsat er grund til at opretholde undtagelsesbestemmelserne i loven, f.eks. muligheden for at ryge i arbejdslokaliteter for én person.

Sund By Netværket tager skarpt afstand fra de undtagelser og "smuthuller", loven rummer, herunder mulighed for at ryge i arbejdslokaliteter for én person.

9. Bemærkninger til den gældende lovs § 7. Institutioner for børn og unge.

Danske Regioner peger på, at loven på en række områder ikke virker efter hensigten. Dette gælder f.eks. på institutioner og skoler for børn og unge, hvor 35 % af drengene og 41 % af pigerne ifølge Monitorering af Unges Livsstil og Dagligdag (MULD 2008) fra Sundhedsstyrelsen og Kræftens Bekæmpelse er udsat for passiv rygning på deres skole eller uddannelsesinstitution.

Kræftens Bekæmpelse foreslår, at loven strammes op i institutioner for børn og unge, jf. ovenfor under 6.

Lægeforeningen fremhæver opfordringen i EU's rådshenstilling om røgfri miljøer til indsatser særligt rettet mod børn og unge, der retter søgelyset mod undtagelsesbestemmelserne vedrørende uddannelsesinstitutioner.

Tandlægeforeningen beklager, at en udskydelse af revisionen af loven betyder, at det fortsat vil være muligt at ryge på efterskoler.

10. Bemærkninger til den gældende lovs § 9. Øvrige uddannelsesinstitutioner.

Kræftens Bekæmpelse foreslår, at loven strammes op på øvrige uddannelsesinstitutioner, jf. ovenfor under 6.

11. Bemærkninger til den gældende lovs § 13. Væresteder, varmestuer og lignende for socialt udsatte.

KL har bl.a. i sit udspil "mere Forebyggelse i Kommunerne" gjort opmærksom på, at kommunernes arbejde er afhængigt af, at staten stiller nogle fundamentale rammer til rådighed bl.a. i form af lovgivning og afgifter, der fremmer sunde valg. Den nuværende lov giver mulighed for at indrette rygerum og at fritage værtshuse under 40 m² fra rygeforbuddet. Det samme gælder væresteder for socialt udsatte. Det er efter KL's opfattelse uheldigt at opretholde disse undtagelser. KL efterspørger

derfor en mere konsekvent lov om røgfri miljøer, som kan bidrage til at begrænse den sociale ulighed i sundhed.

Kræftens Bekæmpelse foreslår, at loven strammes op blandt udsatte grupper, jf. ovenfor under 6.

Sund By Netværket mener, at det er kendt, at socialt udsatte i stort omfang også ønsker at stoppe med at ryge, men har sværere ved det end baggrundsbefolkningen. Netværket har modtaget satspuljemidler til at udvikle tobaksforebyggende indsatser for socialt udsatte. Netværket mener derfor, at det ville være ønskeligt, at den lokale indsats på området blev understøttet lovgivningsmæssigt ved at væresteder blev underlagt lovens generelle rygeforbud.

12. Bemærkninger til den gældende lovs § 15. Den kommunale dagpleje.

Kræftens Bekæmpelse foreslår, at loven strammes op i den kommunale dagpleje, jf. ovenfor under 6.

Tandlægeforeningen beklager, at det fortsat vil være muligt at ryge i private dagplejeordninger.

13. Bemærkninger til den gældende lovs § 21. Serveringssteder.

Danske Regioner peger på, at loven på en række områder ikke virker efter hensigten. Dette gælder f.eks. på værtshuse og udskænkingssteder, hvor en evaluering viste, at loven blev brudt på halvdelen af de værtshuse, hvor der ifølge loven ikke måtte ryges (Evaluering af loven om røgfri miljøer – observationer på serveringssteder, april 2009, Sundhedsstyrelsen og Megafon).

14. Bemærkninger til den gældende lovs § 22. Værtshuse på under 40 m².

3F mener, at undtagelsesbestemmelsen for små værtshuse er i strid med lovens formål og udgør en uacceptabel sundhedsmæssig risiko for de ansatte.

Dansk Automat Brancheforening bifalder, at man fortsat vil undtage små værtshuse under 40 m² fra det generelle rygeforbud.

Dansk Erhverv og HORESTA finder det af hensyn til de ansattes sundhed beklageligt, at serveringssteder med et serveringsareal på under 40 m², fortsat er undtaget fra rygeforbuddet.

Diabetesforeningen mener, at det ud fra en sundhedsmæssig vurdering ikke er tilfredsstillende med de undtagelser, der findes i de gældende regler, herunder muligheden for at tillade rygning på små værtshuse.

KL mener, at det er uheldigt at opretholde muligheden for at tillade rygning på små værtshuse, jf. nærmere under pkt. 11 ovenfor.

Lægeforeningen mener, at ansatte på små værtshuse udsættes massivt for passiv rygning ved deres arbejde, ligesom rengøringspersonale bliver udsat for røgpartikler, når de udfører deres arbejde.

Sund By Netværket mener ikke, at det giver mening, at små værtshuse er undtaget fra det generelle rygeforbud, da tobaksrøgen ikke er mindre skadelig i mindre lokaler – nok nærmere mere koncentreret.

15. Områder det ikke er reguleret i den gældende lov.

Tog- og busperroner.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening mener, at man ved en revision af loven bør være opmærksom på, at mange medarbejdere på vej til eller fra arbejdspladsen udsættes for passiv rygning på tog- og busperroner.

Kræftens Bekæmpelse foreslår, at loven strammes op på offentlige steder (inde og ude), således at der medtages en bestemmelse, der beskytter folk, der opholder sig udendørs i det offentlige rum på steder, hvor man venter, som på togperroner og ved læskure ved stoppesteder.

Høringsparter

Lovforslaget har været i høring hos nedenstående

- Advokatrådet
- Akademikernes Centralorganisation (AC)
- Astma-Allergi Forbundet
- Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU)
- Coop Danmark
- Danmarks Apotekerforening
- Danmarks Lungeforening
- Danmarks Rederiforening, Bilfærgernes Rederiforening, Rederiforeningen for mindre Skibe, Rederiforeningen af 1895
- Danmarks Restauranter og Cafeer (DRC)
- Dansk Arbejdsgiverforening (DA)
- Dansk Automatbranche Forening
- Dansk Erhverv
- Dansk Industri
- Dansk Kollektiv Trafik (DKT)
- Dansk Supermarked
- Dansk Sygeplejeråd
- Dansk Transport og Logistik (DTL)
- Danske Fysioterapeuter
- Danske Regioner
- De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI)
- De Samvirkende Købmænd
- Diabetesforeningen
- Ergoterapeutforeningen,
- Fagligt Fællesforbund – 3F
- Fag og Arbejde – FOA
- Finanssektorens Arbejdsgiverforening
- Forbrugerrådet
- Foreningen af Danske Lægestuderende - FADL
- Foreningen af Politimestre i Danmark
- Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF)
- Handel, Transport og Service (HTS)
- Hjerteforeningen,
- HK-Handel,
- Hotel – Restaurant & Turisterhvervet (HORESTA),
- Jordemoderforeningen
- KL
- Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO)
- Kristelig Arbejdsgiverforening
- Kristelig Fagbevægelse
- Kræftens Bekæmpelse
- Landsforeningen Røgfrit Miljø
- Ledernes Hovedorganisation
- LO – Landsorganisationen i Danmark
- Lægeforeningen

- Maskinmestrenes Forening
- Nærbutikkernes Landsforening
- Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet (NNF)
- Philip Morris
- Restaurations Branchens Forbund (RBF)
- Rådet for Socialt Udsatte
- Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA)
- Socialpædagogernes Landsforbund
- Sund By Netværket
- Sundhedskartellet
- Søfartens Ledere
- Tandlægeforeningen
- Tobaksindustrien